

Første afsnit (Det levende væsen) – Kapitel 2 (“Det skabte” og tilværelsens 5 bevægelsesarter) – Lektion 5

Jegets indadrettede og udadrettede aktivitet

16.

Efter at vi nu har fået et første gryende indtryk af den fundamentale rolle, bevægelsen spiller i forbindelse med skabelsen af livets oplevelse, var det tanken at indlede beskrivelsen af tilværelsens 5 universelle bevægelsesarter, men for at denne beskrivelse kan få den tilsigtede værdi for den studerende, er det nødvendigt, at vi forinden strejfer det forhold, at skabelsen af livets oplevelse i virkeligheden former sig som en synkroniseret eller sammenkoblet dobbeltproces. På den ene side ytrer den sig nemlig som skabelsen af et ydre scenarie, hvilket som allerede tidligere omtalt i grundprincippet former sig som manifestation af bevægelse, og på den anden side ytrer den sig som en skabelse, der sigter imod at omsætte dette ydre scenariums rent objektive faktorer til en rent subjektiv verden af bevidsthedsfænomener, altså til livsoplevelse.

Da den førstnævnte del af processen i forhold til vores fornemmelse af Jegets position synes at være udadrettet og den sidstnævnte del indadrettet, vil de retsmæssigt kunne karakteriseres som Jegets henholdsvis udadrettede og indadrettede aktivitet, og vi genkender i disse to aktivitetsformer henholdsvis manifestationen og sansningen.

At manifestation er en form for aktivitet, vil ingen finde på at benægte. Derimod giver det erfaringsmæssigt så meget desto mere grund til protest at hævde, at sansning er en form for aktivitet, idet man er tilbøjelig til at mene, at dette at sanse og derigennem opleve noget er noget, “der går af sig selv” og snarere synes at være betinget af en vis passivitet.

Denne gængse opfattelse – hævder Martinus – udtrykker imidlertid en overordentlig stor misforståelse, der udelukkende beror på såvel menneskets manglende kendskab til sin egen kosmiske struktur i almindelighed som dets begrænsede viden om sanseprocessens virkelige teknik og omfang i særdeleshed. Sansningen, dette daglige mirakel – fortsætter Martinus – repræsenterer nemlig i virkeligheden på en gang den mest sublime og mest centrale skabelse fra Jegets side, som overhovedet kan komme på tale, en skabelse, uden hvilken livets oplevelse og dermed begrebet bevidsthed ville være aldeles utænkeligt. Tager man nemlig skyldigt hensyn til det igennem intuitionen konstaterede faktum, at sanseprocessen så langt fra er begrænset til at omfatte de funktioner, der knytter sig til den fysiske organismes sanseorganer, hjerne og nerve system, men foruden spænder over et mindst lige så omfattende område af psykiske og kosmiske funktioner, der udtrykker en overordentlig livlig og end hovedsagelig automatisk aktivitet, da nødsages man til at måtte indrømme, at sansningen i mindst lige så høj grad som manifestationen repræsenterer aktivitet.

17.

Da den udadrettede aktivitet bl.a. ytrer sig som det igennem den fysiske organisme befordrede handlingsliv, må de principielle retningslinier for denne aktivitetsform anses for velkendte af ethvert normalt begavet menneske. Dette kan derimod ikke siges om den indadrettede aktivitetsform, sansningen. Her begrænser kendskabet sig til en mere eller mindre komplet viden om den rolle, den fysiske organismes sanseorganer, hjerne og nerve system spiller for processen, hvilket vil sige, at man kun kender dens rent fysiske fase. Dens psykiske og kosmiske faser eksisterer derimod

som totalt ukendte, hvilket giver anledning til den opfattelse, at der kun er den fysiske fase. Denne omfatter hele processen, hvoraf følger, at livets oplevelse 100 procent må stå og falde med den fysiske organisme. Dette materialistisk betonedede synspunkt nyder da også almindelig anerkendelse i de fleste videnskabelige kredse, ja, er mange steder ligefrem blevet ophøjet til et videnskabeligt dogme. Men da dette dogme, efterhånden som det vinder indpas i hverdagsmenneskets bevidsthed i kraft af de perspektiver, det indebærer, er egnet til at stimulere egoismen og selvisheden på moralens og religiøsitetens bekostning, fortjener det dybest set ikke at få lov til at stå uimodsagt hen, af hvilken grund Martinus ud fra sit kendskab til en større sandhed føler sig tilskyndet til at imødegå det; og den metode, han vælger, er ganske enkelt at videregive sin viden til omverdenen.

18.

I denne forbindelse oplyser han, at sanseprocessen for et fysisk-inkarneret menneskes vedkommende i sin helhed omfatter 3 faser, nemlig en fysisk, en psykisk og en kosmisk.

Den fysiske fase knytter sig til organer og organsystemer i den fysiske organisme, den psykiske til organer og organsystemer i den psykiske organisme, hvorimod den kosmiske fase knytter sig til funktioner ved selve skaberevnen, nemlig først og fremmest de funktioner, vi hidtil har omtalt som de kosmiske skaberprincipper (se stk. 1-14,15). Og det skal her kraftigt betones, at det af disse tre sæt funktioner er skaberevnen, der spiller den primære rolle, idet det er disse, der betinger, at de igennem de to foregående faser befordrede sanseimpulser af Jeget bliver oplevet og erkendt som organiserede tankebilleder med konturer, bevægelse, former, farver, lyde, dufte, skygger, stemninger osv., hvad de pågældende sanseimpulser jo slet ikke har eller er i sig selv. Skaberevnen er således bæreren af den egentlige sansemekanisme, der først og fremmest eksisterer i form af de i lektion 2 omtalte 8 kosmiske hovedprincipper – og ganske særligt kontrast- og perspektivprincippet.

Dette er imidlertid et tema, vi i nærværende lektion ikke kan fordybe os væsentligt mere i, hvorimod det i kommende lektioner vil blive reserveret en nærmere omtale. Til gengæld skal det for fuldstændighedens skyld nævnes, at den ene af de foran omtalte 3 sansefaser kan undværes, uden at det medfører hverken et ophør eller en indskrænkning af livsoplevelsen, nemlig den fysiske. Denne har kun betydning for Jeget i den forstand, at den giver det adgang til at indhente en oplevelse af den specielle fysiske verden, hvorimod den ikke er en betingelse for, at oplevelse i det hele taget kan finde sted. Livets oplevelse kan nemlig udmærket befordres ved hjælp af de funktioner, der knytter sig til sanseprocessens psykiske og kosmiske fase, men den er i så fald henvist til at finde sted i et rent psykisk eller kosmisk plan, hvilket imidlertid er fordelagtigt derved, at den herunder nyder en langt større bevægelsesfrihed, end det var tilfældet under den fysiske inkarnationsperiode, hvad vi også på et senere tidspunkt skal komme nærmere ind på.

19.

Af hensyn til ønsket om at tilvejebringe forståelsen af den betydning, sanseprocessens psykiske og kosmiske fase har for skabelsen af livets oplevelse, skal vi ved hjælp af de kommende linier forsøge at opridse hovedkonturerne af de retningslinier, en sanseproces fra sin begyndelse og til sin afslutning følger. Som eksempel vælger vi en person, der betragter noget, som vedkommende oplever som en slank, lyseblå porcelænsvase.

Hvordan kommer denne oplevelse i stand? – Herom oplyser Martinus følgende: “I

sanseprocessens fysiske fase sker der det, at mødet mellem iagttagerens øjne og de fra objektet eller genstanden strømmende lysbølger eller lyskvanter medfører igangsætningen af visse foto-kemiske processer i øjnenes nethinder. Disse processer bevirker igen skabelsen af elektriske impulser, til hvilke der knytter sig kraftfelter, som bærer en organiseret struktur af det mønster, lysbølgerne på foranledning af passagen igennem øjelinserne prægede eller dannede på øjnenes nethinder. Sammen med impulserne ledes disse kraftfelter via visse nervebaner til et specielt dobbeltcenter i hjernen,

synscenteret, igennem hvilket de transformeres over i underbevidsthedsapparaturets psykiske afdeling, den psykiske organisme (se stk. 2-5). Og med denne funktion afsluttes sanseprocessens fysiske fase til fordel for dens psykiske og kosmiske, der nu i forening tager deres begyndelse.

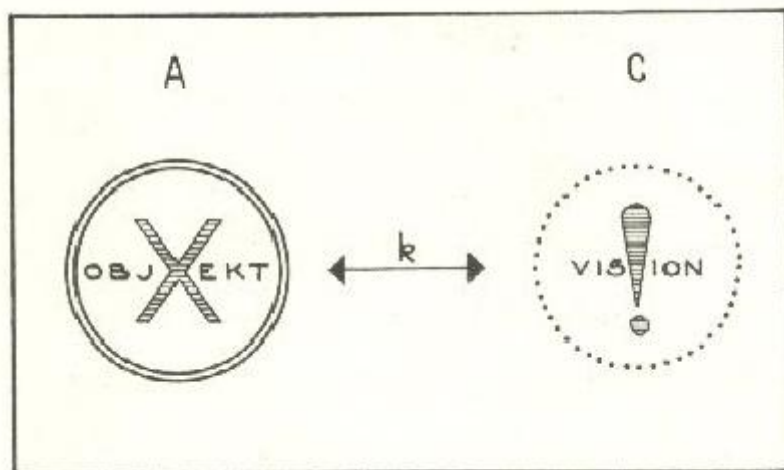
Under den førnævnte transformationsvirksomhed bringes visse med de fysiske synsorganer korresponderende systemer i den psykiske organisme til at vibrere under

kontrol eller ledelse af de oprindelige sanseimpulsers kraftfeltstrukturer, hvorved opnås en hensigtsmæssig organisation af de pågældende vibrationer; men på dette stadium af processen er oplevelsen af vaserne endnu ikke etableret. Dette sker først i det øjeblik, vibrationerne i den psykiske organisme vekselvirker med de ved skaberevnen repræsenterede kosmiske skaberprincipper samt det i skaberevnen indbyggede bevidsthedsarkiv, kort sagt i det øjeblik, vekselvirkningen med skaberevnen kommer i stand. Ganske vist finder denne vekselvirkning i praksis sted i samme øjeblik, vibrationerne i den psykiske organisme forekommer, men da det ifølge sagens natur ikke lader sig gøre at beskrive to funktioner samtidigt, er vi i nærværende analyse nødt til at fremstille dem etapevis.

I praksis finder sanseprocessens anden og tredje fase altså sted samtidigt, og det er netop i kraft heraf, oplevelsen bliver etableret, idet den nemlig er identisk med et produkt af denne vekselvirkning. I nærværende tilfælde kommer oplevelsen altså til at forme sig som et syn af en slank, lyseblå porcelænsvase, der befinder sig i en nærmere angiven position i forhold til iagttageren, hvilket kan lyde besnærende simpelt, hvad det imidlertid langt fra er.

I virkeligheden er processen uhyre kompliceret og stiller for sin fuldstændige beskrivelse krav til en omtale, der helt ville sprænge rammerne for nærværende kursus, hvorfor vi angående dette emne må henvise dels til Martinus hovedværk (se bl.a. L.B. II, stk. 529-559) og dels til kommende specialkursus.

20.

Symbolskitsen viser, at oplevelsen af en ting og tingen selv er to ting. A og C symboliserer henholdsvis tingen (objektet) og oplevelsen af tingen. k symboliserer årsags-virkningsrelationen mellem A og C ($k =$ kontinuitetsaksen).

Den omstændighed, at A er optrukket med dobbelt linieføring og C med punkteret linieføring, markerer at objektet og oplevelsen af objektet repræsenterer henholdsvis en objektiv og en subjektiv virkelighed. Tegnet "X" i figur A symboliserer at objektet i sin grundanalyse er navnløst, er lig X, mens udråbstegnet i figur C markerer, at oplevelsen repræsenterer bevidsthed

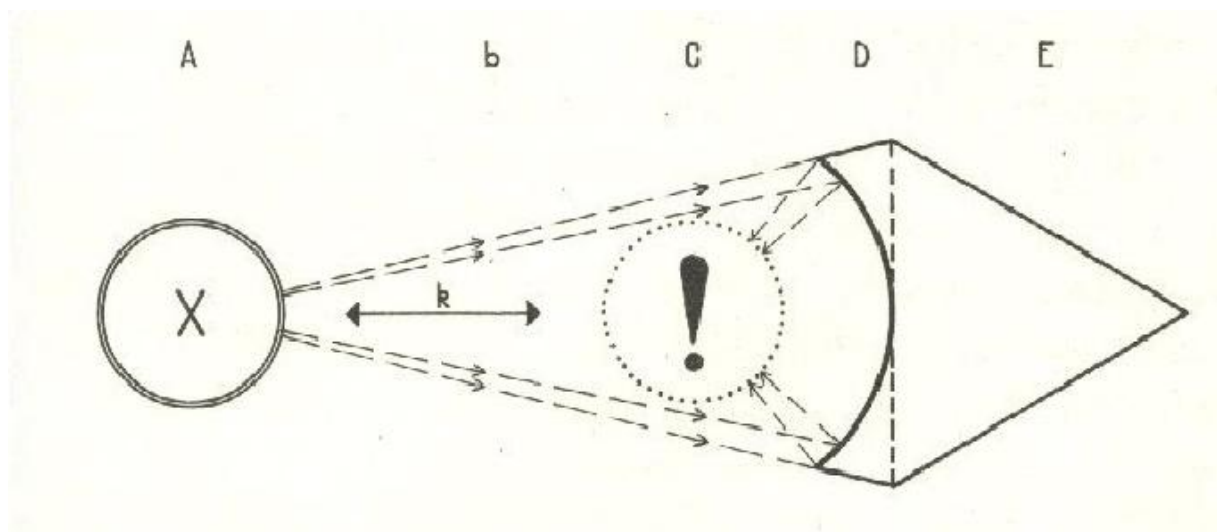
Imidlertid er det givet, at det førnævnte "syn" ikke er identisk med genstanden, der er årsag til det, thi denne har nemlig i sig selv ikke noget som helst med hverken porcelæn eller lyseblå at gøre, idet den i sin egen objektive fremtræden ikke er noget som helst andet end et særligt formet felt af organiserede bevægelser. Det lyseblå og det porcelænsagtige er med andre ord ikke reelle egenskaber ved vasen som objekt eller genstand betragtet, hvorimod det er genskaber ved "synet" af den, der er det samme som oplevelsen af den.

På baggrund af denne kendsgerning er det nærliggende at spørge, hvorfra disse egenskaber ved synet da kommer, og svaret herpå er, at de fremkommer som et i virkeligheden immaterielt, men derfor ikke mindre realistisk resultat af vekselvirkningen mellem de i den psykiske organisme forekommende organiserede vibrationer på den ene side, og de ved skaberevnen repræsenterede kosmiske skaberprincipper på den anden side, hvilket med andre ord vil sige at de udgør noget frembragt, noget skabt. Men det er vel at mærke specielt skaberevnen, æren for denne frembringelse tilkommer, thi de psykiske vibrationer spiller kun rollen som materialemæssig basis for den pågældende skabelse, hvorimod skaberevnen spiller rollen som det instrument, igennem hvilket det lyseblå og det porcelænsagtige såvel som synets (vasens) øvrige data bliver erkendelse, oplevelse, virkelighed og dermed bevidsthed for Jeget. Det er derfor ikke så mærkeligt, at Martinus i flæng benytter udtrykkene "oplevelsesevnen" og "skaberevnen" som betegnelse for den kosmiske strukturs mellemste funktionelle instans, thi på den ene side fungerer den vitterligt som Jegets evne til at opleve, og på den anden side er det lige så vitterligt, at netop oplevelsen bliver til igennem en skabelse, der primært hviler på og afhænger af denne kosmiske realitet, hvorfor den hovedsageligt – som det også er tilfældet tilkommer at blive benævnt "skaberevnen".

Konklusion

21.

Som det af det foranstående vil kunne ses, kan man groft definere livets oplevelse som et produkt af vekselvirkningen mellem objekternes eller genstandenes verden på den ene side og Jegets skaberevne på den anden side.

Diagrammet viser princippet i den ydre verdens tilblivelse som konsekvens af livsoplevelsens tilblivelse. A og C symboliserer henholdsvis objekt (X) og oplevelsen af dette (Y!Y). Hulspejlet D udtrykker virkeevnen i dens egenskab af oplevelsesevne; trekanten E henfører til subjektet. Til

oplevelsesevnenes funktioner hører en projicerende virksomhed, der medfører et fænomenologisk sammenfald mellem genstand og oplevelse (symboliseret ved akse k), således at oplevelsen i praksis angår såkaldt 'ydre' verden og virkelighed

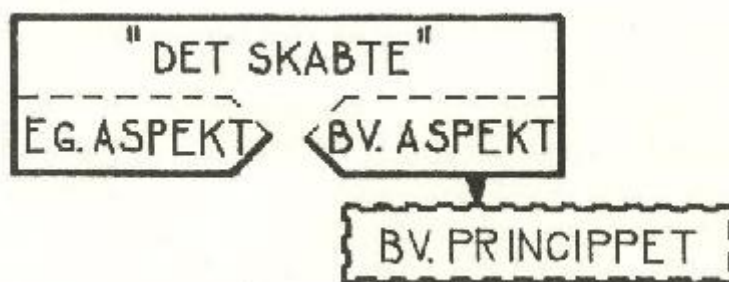
Yderligere vil det i tilknytning hertil kunne ses, at man med en vis ret kan definere underbevidsthedsapparaturets såvel psykiske som fysiske afdeling som en organisk forlængelse af skaberevnen i dens fremtræden som sans- og oplevelsesevne for Jeget, idet dette apparatur i hvert fald psykiske afdeling er absolut nødvendig for sansprocessens gennemførelse, og uden hvilken skaberevnen funktionelle egenskaber og muligheder i denne henseende vil miste enhver betydning.

Endelig vil det kunne ses, at oplevelsen eller "synet" af en ting til trods for, at det "falder sammen" (vi oplever jo ikke synet som værende inden i os, men som værende uden for os i lighed og overensstemmelse med genstanden selv) og er konformt med denne, ikke er det samme, hvorimod de to foreteelser er repræsentanter for hver sin verden og hver sin form for virkelighed. Medens nemlig objektet eller tingen i den betydning, vi opfatter den, tilhører den såkaldte fysiske verden, tilhører til gengæld selve "synet" eller oplevelsen den såkaldte åndelige eller psykiske verden. Og mens genstanden kan tilskrives en objektiv eksistens og dermed repræsenterer en objektiv virkelighed i den forstand, at den består, uanset om sansning finder sted eller ej, kan til gengæld "synet" eller oplevelsen kun tilskrives en subjektiv eksistens og en dermed forbunden subjektiv virkelighed i den forstand, at det henholdsvis den kun består, såfremt sansning finder sted. Der gør sig med andre ord en fundamental forskel gældende på de to verdener og de to former for virkelighed henholdsvis objekterne eller genstandene og "synene" eller oplevelserne repræsenterer, en forskel, som det er betydningsfuldt at nå til klarhed over. – Og med disse erfaringer in mente kan vi hellige os fremstillingen af tilværelsens 5 universelle bevægelsesarter.

Bevægelsens princip og de 5 bevægelsesarter

22.

De fleste, om ikke alle mennesker mener at vide, hvad en bevægelse er, men stiller man spørgsmålet, hvad det da er, viser det sig erfaringsmæssigt, at den adspurgte kommer ud i store uforudsete vanskeligheder. Det afslører sig nemlig hurtigt, at det er umuligt at give en generel eller almenlydig, objektiv beskrivelse af denne tilsyneladende velkendte foreteelse. At sige, at en bevægelse er noget, der bevæger sig, er selvsagt det rene nonsens, og bedre er det ikke at beskrive den ved sådanne kendetegn som rød, gul eller grøn, tyk eller tynd, tung eller let, høj eller lav, rund, trekantet eller firkantet. Man kan heller ikke definere den som stor eller lille, hurtig eller langsom, lang eller kort, thi disse sidstnævnte prædikater meddeler intet som helst om bevægelsens generelle natur, men kun noget om visse data ved en eller flere udvalgte bevægelser, man eventuelt har observeret. Kort sagt: det lader sig ikke gøre at give en objektiv beskrivelse af bevægelsens generelle egenskaber, således som det f.eks. er tilfældet med en trekant, en cirkel eller en kugle.

Symbolskitsen viser bevægelsesprincippet til "det skabte"s bevægelsesaspekt. At linieføringen for denne figurs vedkommende er brudt markerer, at bevægelsesprincippet ikke repræsenterer hovedrealiteten "det skabte", men derimod udgør en overbevidsthedsdetalje.

Måske vil man forsøge sig med at sige, at en bevægelse – "det er, når noget bevæger sig", og til trods for den lidt inkonsekvente formulering udtrykker denne udtalelse en langt større sandhed end nogen af de foranstående, thi den peger på, at bevægelsen blot er en funktion og dermed en egenskab ved noget andet, hvad den netop er. Og som sådan betragtet lader bevægelsen sig definere som en funktion, der består i, at det noget, ved hvilket den netop ér en funktion, ændrer sin position i forhold til noget andet.

Som det vil kunne ses, omfatter denne definition med hensyn til ideindhold overhovedet alle tænkelige bevægelser, hvad enten de ytrer sig som f.eks. svømmende fisk, flyvende fugle, kredsende planeter, vandrende blodlegemer eller faldende regndråber m.v., og det skyldes, at den udtrykker det rent principielle ved bevægelsen og dermed det absolut centrale ved denne specielle funktion. Den udtrykker faktisk intet mindre end vores erkendelse af selve bevægelsens Princip og dermed vores erkendelse af en realitet, som er universel i sin natur derved, at den er nærværende i en hvilken som helst af verdensaltets samtlige bevægelser, hvad enten de ytrer sig i mikrokosmos, i makrokosmos eller i vores egen manifestationszone, mellemkosmos. Overalt, hvor bevægelse forekommer, er der tale om dette, at noget ændrer sin position i forhold til noget andet og dermed tale om, at bevægelsens princip manifesterer sig.

23.

Dette "bevægelsesprincip" har vi allerede på et tidligere tidspunkt været i svag berøring med, idet det i lektion 2 blev omtalt i forbindelse med fremstillingen af de ved skaberevnen repræsenterede 8 kosmiske hoved- skaberprincipper. Imidlertid gør nærværende specialomtale af bevægelsesprincippet det aktuelt at få udbygget og suppleret den studerendes forståelse af disse kosmiske realiteters natur i al almindelighed; og det skal i den forbindelse indledningsvis påpeges, at vi med hensyn til skaberprincipperne tydeligt nok er i berøring med faktorer, der er noget helt andet, end hvad vi er vant til at forestille os, hvilket den foranstående omtale af det specielle bevægelsesprincip kan tjene som vidnesbyrd om. Thi af den fremgår det for det første tydeligt, at bevægelsesprincippet ikke er en materiel realitet, af hvilken grund det heller ikke kan beskrives i tid og rum, således som tilfældet f.eks. er med et hus eller et træ. Ligeledes fremgår det, at denne realitet i sig selv ikke kan iagttages direkte, men kun indirekte i form af det principielle ved en funktion, der i skikkelse af bevægelse knytter sig til noget, som ér direkte synligt, men som for sit vedkommende ikke er identisk hverken med denne funktion eller princippet i den. Således frembyder bl.a. en tennisbold i bevægelse et eksempel på manifestation af bevægelsens princip, men dette princip er, som det vil kunne forstås, i sig selv ikke identisk med hverken tennisbolden eller dens bevægelse, hvorimod det udgør en tredje og i virkeligheden skjult faktor, der eksisterer såvel før som efter, at tennisbolden er henholdsvis begyndt og ophørt med at bevæge sig. At det udgør en skjult faktor vil kunne ses deraf, at det eneste, som i den her valgte situation er direkte synligt, er tennisbolden. Selv dens bevægelse er usynlig, med mindre der findes andre genstande, i forhold til hvilke den kan konstateres, hvad der røber, at også bevægelsen (på trods af alle gængse forestillinger) kun er indirekte synlig, idet den som sagt kun kan konstateres på basis af en dragen sammenligning mellem tennisboldens og de omkringværende genstandes indbyrdes position.

Yderligere fremgår det af den foranstående specialomtale af bevægelsesprincippet, at dette ikke kan hævdes at befinde sig netop her eller netop der, idet det tydeligt nok er til stede overalt i verdensaltet – aktivt, hvor skabelse netop finder sted, og latent eller potentielt, hvor skabelse midlertidigt er stillet i bero. Der er med andre ord tale om, at bevægelsesprincippet, og med det samtlige øvrige kosmiske

skaberprincipper, udgør en immateriel, usansebar og uanskelig realitet, som ikke lader sig placere i hverken tid eller rum. Man må derfor nøjes med at definere det som en evig og ubegrænset kosmisk realitet, om hvilken det kun kan siges, at den ér. – Thi bortforklare den kan man logisk set ikke, idet dens ansebare virkninger i form af bevægelsesmanifestationer i skaberfeltet eller “det skabte”s domæne indtil overflod vidner om dens faktiske eksistens eller væren.

24.

Et er imidlertid at kunne påvise bevægelsesprincippets faktiske eksistens eller væren, noget andet at kunne påpege dets konkrete værdi og betydning, og denne sidstnævnte side af sagen er jo ikke mindre væsentlig end den første. At påpege bevægelsesprincippets reelle værdi og betydning for livsoplevelsens skabelse er dog ikke noget uoverstigeligt problem, idet det let lader sig dokumentere, at det nævnte skaberprincip (i samvirke med skaberevnens øvrige skaberprincipper) ligger til grund for eksistensen af 5 universelle bevægelsesarter, som i forening forsyner livsoplevelsen med alle dens kvantitative momenter og dermed forsyner den med alt det, vi kendetegner ved mængde-, størrelses-, afstands- og rumbegreber, tids-, varigheds- og hastighedsbegreber samt vægt-, konsistens- og stof- eller materiebegreber. Dog danner vægtbegreberne en undtagelse derved, at de ganske vist dybest set skylder bevægelsesprincippet deres eksistens, men ikke har nogen direkte relation til de ovenfor omtalte 5 universelle bevægelsesarter – et emne, som i kapitel 13 under omtalen af viljesbegrebet vil få sin nærmere uddybning.

Af disse 5 kvantitative bevægelsesarter kan de fire udledes af den ene, som de i realiteten skylder deres eksistens, af hvilken grund denne ene retsmæssigt tilkommer prædikatet: den første bevægelsesart. Og da som sagt denne første bevægelsesart i realiteten ligger til grund for de fire andres eksistens, vil den naturligt være at betegne som “stambebevægelsen”, i forhold til hvilken de fire andre bevægelsesarter under et er at betegne som “aflæggerbevægelser”.

Med andre ord: bevægelsesprincippets konkrete værdi og betydning ligger i, at det danner grundlag for eksistensen af 5 universelle bevægelsesarter – en stambebevægelse og fire aflæggerbevægelser – som i forening forsyner livsoplevelsen med alle dens kvantitative momenter.

STAMBEVÆGELSEN

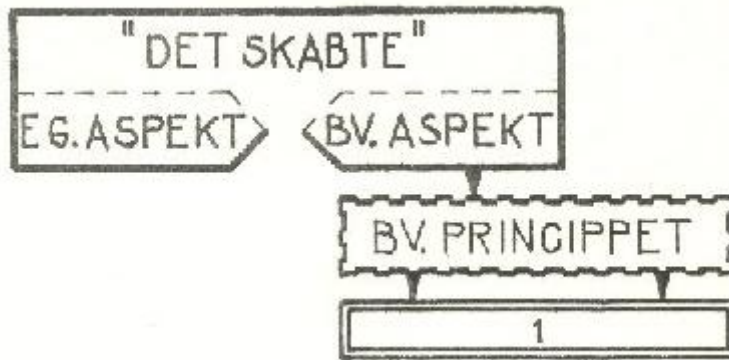
Den første bevægelsesart

25.

Den første bevægelsesart – stambebevægelsen – er der absolut intet gådefuldt ved, idet den ytrer sig som den funktion, der består i, at et legeme bevæger sig fra et sted til et andet.

Det pågældende legeme kan være så mange ting, f.eks. en sten, en bold, et tog, en bil, en fugl, et projektil, en planet, en elementarpartikel eller en energiimpuls (herunder energikvanter og bølgeformationer m.v.).

Ikke blot genkender vi i denne første bevægelsesart netop den funktion, vi spontant forbinder med begrebet “bevægelse”, og som udgør livsoplevelsens grundelement eller grundsubstans, vi bemærker også, at den, som det i overensstemmelse hermed måtte kunne forventes, definitionsmæssigt udtrykker bevægelsens princip, jfr. definitionen stk. 2-22, hvilket er ensbetydende med, at enhver ytring af den første bevægelsesart i renkultur udgør en manifestation af bevægelsens princip.

Symbolskitsen viser, hvorledes bevægelsesprincippet konsekverer i fremkomsten af den første bevægelsesart, stambevægelsen. Den dobbelte linieføring markerer, at den første bevægelsesart besidder objektiv eksistens, nemlig som en konkret funktion ved et legeme, der selv har objektiv eksistens.

Yderligere bemærker vi, at oplevelsen af den første bevægelsesart nøje er forbundet med oplevelsen af det legeme, ved hvilket den er en funktion, hvad der understreger, at den pågældende bevægelsesart i overensstemmelse med sin identitet kun indirekte lader sig iagttage, nemlig som en speciel funktion ved det direkte sansebare legeme, til hvilket den er knyttet. Kun ved at iagttage legemet og dets position i forhold til andre legemer lader oplevelsen af den første bevægelsesart sig altså tilegne, hvilket afslører, at den pågældende oplevelse for sin tilegnelse stiller krav til en vis indsats i sansemæssig retning fra Jegets side.

Herved viser det sig, at den første bevægelsesart er et produkt af Jegets såvel udadrettede som indadrettede aktivitet, thi sin eksistens som en objektiv funktion ved et legeme skylder den en manifestationsmæssig aktivitet eller indsats fra Jegets side, hvorimod den med hensyn til sin eksistens som subjektiv oplevelse står i gæld til en sansemæssig indsats fra Jegets side.

Med andre ord: betragtet som en objektiv funktion ved et legeme er den første bevægelsesart et produkt af Jegets udadrettede aktivitet, og betragtet som en subjektiv oplevelse er den et produkt af Jegets indadrettede aktivitet.

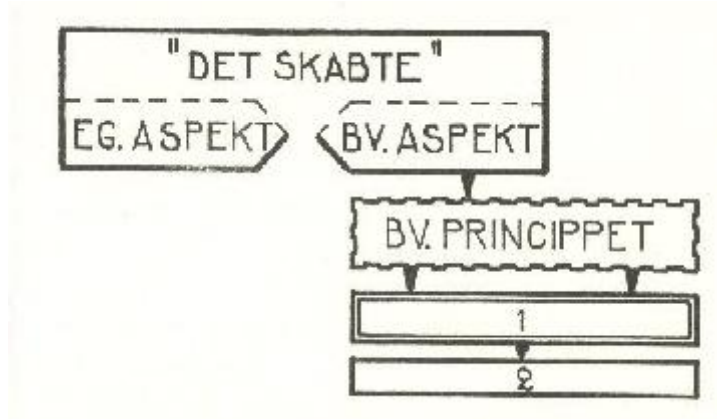
RUMMET

Den anden bevægelsesart (aflæggerbevægelse nr. 1)

26.
Den anden bevægelsesart og dermed aflæggerbevægelse nr. 1 ytrer sig som det fænomen, vi kalder "rummet". Imidlertid er det jo ikke almindeligt at opfatte rummet som en art bevægelse. Tværtimod er vi snarere tilbøjelige til at opfatte det som noget ubevægeligt, som noget aldeles statisk, der så at sige omslutter og dermed rummer alt, hvad der eksisterer.

Det har dog heller aldrig været Martinus tanke at hævde, at rummet er bevægelse i samme forstand, som stambevægelsen er bevægelse. Rummet er kun bevægelse i indirekte forstand derved, at det (i forbindelse med den indadrettede aktivitet) dybest set er en konsekvens af bevægelsesprincippet.

At dette virkelig er tilfældet, kan påvises derigennem, at Jegets erkendelse af rum helt og holdent grunder sig på dets oplevelse af den første bevægelsesart, stambevægelsen. Thi i kraft heraf skabes der en forestilling om afstande og derigennem en forestilling om Noget, inden for hvilket disse afstande forekommer, og i hvilket stambevægelserne derfor finder sted. Og det er netop forestillingen om dette Noget, man har givet navnet "rummet", hvilket viser: 1) at rummet i forbindelse med den indadrettede aktivitet er en direkte konsekvens af bevægelsesprincippet og dermed, at det udgør noget skabt eller frembragt, 2) at rummet indirekte er identisk med den første bevægelsesart og dermed, at det indirekte udgør en art bevægelse, og 3) at det er med god grund, rummet karakteriseres som en aflæggerbevægelse, den første (se iøvrigt L. B. VI, stk. 2309)

Symbolskiten viser, hvorledes bevægelsesprincippet i forbindelse med den første bevægelsesart konsekverer i fremkomsten af en bevægelsesart mere, nemlig rummet. Den enkelte linieføring markerer, at rummet i modsætning til stambevægelsen kun har subjektiv eksistens, og at det som bevægelsesart betragtet er en aflæggerbevægelse af stambevægelsen.

Med andre ord: oplevelsen af den første bevægelsesart – stambevægelsen – medfører som en uundgåelig konsekvens forestillingen om "rum" og dermed fremkomsten af en anden bevægelsesart.

27.

Af det foranstående fremgår det, at rummet kosmisk set helt og holdent er et produkt af skabelse, og at det i overensstemmelse hermed udgør noget skabt. Yderligere fremgår det, at denne skabelse rent principielt former sig som en vekselvirkning mellem de manifesterede stambevægelser grundet den udadrettede aktivitet på den ene side og sansningen grundet den indadrettede aktivitet på den anden side. Dette viser, at rummet i den betydning, vi opfatter det, udelukkende har subjektiv eksistens i den forstand, at dets eksistens 100 procent er betinget af, at sansning finder sted. Thi i den betydning af begrebet, at det er noget omsluttende og beholderagtigt, har rummet udelukkende eksistens som en til Jeget knyttet (fast) FORESTILLING, der helt og aldeles er et resultat af den førnævnte vekselvirkning.

Vil det da sige, at det Noget i vores objektive omverden, vi almindeligvis opfatter som værende rummet (verdensrummet), i virkeligheden ikke ér noget rum i den forstand, at det er noget omsluttende og beholderagtigt? – Ja, det vil det i høj grad. Det omsluttende og det beholderagtige såvel som dimensioner og proportioner m.v. er netop egenskaber, vi på foranledning af den før berørte vekselvirkning selv indbygger i dette Noget, men som overhovedet ikke har det allermindste med dette Noget i sig selv at gøre. Thi i sig selv besidder det absolut ingen sådanne egenskaber. I sig

selv udgør det på ingen måde noget beholderagtigt, men derimod et ubegrænset, stilhedens Noget, som permanent overskygger og gennemtrænger overhovedet alt, hvad der eksisterer. I sin totale renkultur udgør det nemlig intet mindre end Jeg-elementet, det allestedsnærværende, udødelige, guddommelige Noget, den evige, universelle, totale stilhed. Det udgør "X. 1".

28.

Her vil den studerende muligvis protestere og sige, at dette resultat ganske åbenlyst er i strid med de tidligere resultater, hvoraf fremgik, at Jeget eller det universelle Jeg-element er totalt hævet over sansning dvs. er totalt usynligt. Hvordan kan det harmonere med, at det nu proklameres som synligt, thi det må der jo være tale om, eftersom det er en kendsgerning, at ethvert sansedygtigt menneske har set det Noget i den objektive omverden, vi normalt opfatter som rummet. – Jamen ér det nu også en kendsgerning? Har ethvert sansedygtigt menneske nu også virkeligt set dette Noget? – Nej, på ingen måde, men man bilder sig ind, at man har set det. Hvad man har set, er imidlertid kun en markering af dette Nogets eksistens, en markering, som skabes ved hjælp af genstande, positionsforhold og bevægelse, hvilket viser, at synet af det pågældende Noget kun er af indirekte natur. Det eneste, som er direkte synligt er som sagt genstandene, og det er netop på grundlag af en iagttagelse af disse, at man kan "se" såvel bevægelsen som det i sig selv usynlige Noget, bevægelsen synes at finde sted i. Indtraf det derfor, at samtlige genstande i verdensaltet pludseligt som ved et trylleslag forsvandt (herunder også de lysende sole m.v.), ville det som en ubønhørlig konsekvens medføre, at illusionen bristede.

Thi man ville i så fald komme til urokelig erkendelse af, at det Noget, som blev tilbage, og som man i den tidligere situation ikke blot opfattede som rummet, men også mente at "se", i sig selv er et totalt usynligt stilhedens Noget, hvis eksistens det var umuligt at konstatere ved sansning. Det ville helt og holdent forholde sig som et stilhedens, mørkets og livløshedens Noget, som kun kunne tillægges den ene egenskab, at det eksisterede. Men dets eksistens var navnløs og dets identitet lig "X", "X. 1".

Spørgsmål til lektion 5

1. Nævn Jegets 2 aktivitetsretninger.
2. På hvilken måde ytrer de 2 aktivitetsformer sig i praksis?
3. Giv et praktisk eksempel på, hvordan den udadrettede aktivitetsform ytrer sig.
4. Hvor mange og hvilke faser omfatter en sanseproces i sin helhed?
5. a) Hvilken af sanseprocessens samtlige faser er den primære, og b) hvilken kan strengt taget undværes?
6. Er "synet" (oplevelsen) af en ting det samme som tingen selv?
7. Hvilket andet udtryk end "skaberevnen" bruger Martinus til at udtrykke denne kosmiske realitet med?
8. Er det korrekt at betragte underbevidsthedsapparatet som en organisk forlængelse af skaberevnen?
9. Nævn de 2 verdener henholdsvis en genstand og synet af en genstand repræsenterer.

10.

a) Hvilken form for virkelighed repræsenterer genstandenes verden, og b) hvilken form for virkelighed repræsenterer oplevelsernes verden?

11. Hvad er bevægelse?

12. Udtrykker f.eks. et geværprojektils flugt bevægelsens princip?

13. a) Kan en bevægelse opleves direkte, eller b) kan den kun opleves indirekte?

14. Hvori ligger specielt bevægelsesprincippet's betydning?

15. I hvilke 2 kategorier opdeles de 5 bevægelsesarter?

16. Giv et eksempel på en ytring af den første bevægelsesart.

17. På hvad måde ytrer sig den første aflægger-bevægelse?

18. Hvad er den dybeste sandhed om det Noget i vores objektive omverden, vi i almindelighed kalder rummet?

19. Kan man med sandhed sige, at man har "set" det i spørgsmål 18 antydede Noget?

Svar til spørgsmål i lektion 4

1. Livsoplevelsen

2. Åndelige manifestationer (psykiske manifestationer)

3. Fysiske manifestationer i form af handlinger

4. Det indgår kun inddirekte

5. I evighedslegemet (i overbevidstheden)

6. I underbevidstheden

7. Ja, det gør der

8. 5 hovedkategorier

9. Energiaspektet og vibrations- eller bevægelsesaspektet

10. Bevægelsen

11. b) mest tomrum

12. Partikel-bevægelsens intensitet

13. Som sammensatte

14. Som al livsoplevelses grundelement eller grundsubstans

15. Som al skabelses grundprincip

16. Ja, det røber netop lige akkurat det indbyrdes afhængighedsforhold (kontinuiteten), fordi oplevelse afhænger af skabelse

Svarene er godkendt af Martinus